

EUSEBII EPISTULA AD CARPIANUM ET CANONES I-X*

Euzebiusz Karpianowi, umiłowanemu bratu w Panu – pozdrowienie!

Ammoniusz Aleksandryczyk, który poświęcił wiele koniecznej energii i wysiłku, dostarczył nam zharmonizowaną relację czterech ewangelii. Obok Ewangelii według Mateusza umieścił odpowiednie perykopy pozostałych ewangelistów. To jednak w nieunikniony sposób spowodowało zburzenie uporządkowanej kolejności pozostałych trzech ewangelii, jeśli ma się na uwadze ciągłą lekturę ich treści. Zachowując jednak nietkniętą treść i jej kolejność w pozostałych ewangeliiach, tak abyś mógł wiedzieć, gdzie każdy z ewangelistów napisał perykopy, w których powodowani miłością do prawdy, mówili o tych samych sprawach, utworzyłem łącznie dziesięć tablic kanonów według innej metody, zaczerpnąwszy surowy materiał z pracy autora wspomnianego wyżej. Wyjaśnienie tych tablic znajdziesz poniżej.

Pierwsza z nich wymienia odnośniki liczbowe podobnych spraw opowiedzianych w czterech ewangeliiach: Mateusza, Marka, Łukasza i Jana. Druga – w trzech: Mateusza, Marka i Łukasza. Trzecia – w trzech: Mateusza, Łukasza i Jana. Czwarta – w trzech: Mateusza, Marka i Jana. Piąta – w dwóch: Mateusza i Łukasza. Szósta – w dwóch: Mateusza i Marka. Siódma – w dwóch: Mateusza i Jana. Ósma – w dwóch: Marka i Łukasza. Dziewiąta – w dwóch: Łukasza i Jana. Dziesiąta jest dla spraw odnotowanych tylko w jednej z poszczególnych ewangelii.

Przedstawiwszy strukturę poniższych tablic, przejdę do objaśnienia sposobu ich użycia. W każdej z czterech ewangelii kolejne odnośniki liczbowe zostały przypisane każdej perykopie, zaczynając od pierwszej, potem drugiej, trzeciej i tak dalej poprzez całą ewangelię aż do końca księgi. Każdy odnośnik liczbowy ma napisaną poniżej cyfrę [rzymską] w kolorze czerwonym, wskazującą, w której z dziesięciu tablic lokalizowana jest dana referencja. Jeśli czerwoną cyfrą jest I, referencja znajduje się w pierwszej tablicy, jeśli cyfrą jest II, referencja mieści się w drugiej tablicy i tak kolejno aż do liczby X.

I tak, założmy, że otworzysz jedną z czterech ewangelii w jakimś jej punkcie, aby dotrzeć do odpowiedniego rozdziału. Chcesz bowiem dowiedzieć się, która z ewangelii przedstawia podobne sprawy, i chcesz znaleźć w każdej ewangelii odpowiednie fragmenty, w których ewangelści

* Tablice kanonów Euzebiusza i jego list do Karpiana, który wyjaśnia organizację tablic, zostały należycie zaprezentowane na s. 89* n.

mówili o tych samych sprawach. Używając przypisanego interesującej cię perykopie numeru referencji, po znalezieniu wskazanej pod tym numerem czerwoną cyfrą tablicy, natychmiast odnajdziesz na podstawie nagłówków początkowych, ile razy i które ewangelie opowiadają podobne sprawy. Idąc do numerów referencji innych ewangelii, które są w tym samym rzędzie, co numer znalezionej referencji, szukając ich we wskazanych perykopach każdej ewangelii, odnajdziesz wspomniane podobne sprawy.

EUSEBII EPISTULA AD CARPIANUM ET CANONES I-X*

Εὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγνοχῶς τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλέλοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθείς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἰρμόν τῶν τριῶν διαφθαρῆναι ὅσον ἐπὶ τῷ ὕφει τῆς ἀναγνώσεως· ἵνα δὲ σωζομένου καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ εἰρμοῦ εἰδέναι ἔχοις τοὺς οἰκείους ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εἰληφῶς ἀφορμὰς καθ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά σοι τοὺς ὑποτεταγμένους. ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμοὺς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς· ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Ἰωάννης· ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Λουκᾶς· ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Μάρκος· ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Ἰωάννης· ὁ ὀγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Μάρκος· ὁ ἕνατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δέκατος, ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῶν περὶ τινων ἰδίως ἀνέγραψεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ὑπόθεσις, ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις ἐστὶν ἥδε. ἐφ' ἐκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμὸς τις πρόκειται, κατὰ μέρος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἴτα δευτέρου καὶ τρίτου, καὶ καθεξῆς προϊὼν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέ-

Inscr. E–L Ὑποθεσις κανονων της των ευαγγελιστων συμφωνιας Μα
Εὐσεβίου κανονες (*sic*) 3 *codd* – ο 13 vS των αριθμων (*err. typ.*)
22/23 Ma Scr L^{nunc} ~ περὶ τινων ἕκ. αὐτ. 5-L³⁶ Ln περὶ τινων ἕκ. αὐτ. E
~ περὶ τινων 24 *cod* – ἐστιν 25/26 5-L προκ. κ. μ., αρχ. 26 E *cod* – του

* Über die Kanontafeln des Euseb und seinen Brief an Karpian, welcher deren Anlage erklärt, ist das Notwendige bereits S. 42*f. ausgeführt worden.

λους τῶν βιβλίων καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημείωσις
 πρόκειται διὰ κινναβάρεως, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κα-
 30 νόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α', δῆλον ὡς
 ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β', ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτως μέχρι τῶν
 δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἐν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων
 ὁποιοῦνδήποτε βουλευθείης ἐπιστήσαι τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ,
 καὶ γινῶναι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν, καὶ τοὺς οἰκείους
 35 ἐν ἑκάστῳ τόπους εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἡνέχθησαν,
 ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὼν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν,
 ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἔνδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κιν-
 ναβάρεως ὑποσημείωσις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν εὐθύς ἐκ τῶν
 ἐπὶ μετώπου τοῦ κανόνος προγραφῶν ὅποσοι τε καὶ τίνες περὶ
 40 οὗ ζητεῖς εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐ-
 αγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ πα-
 ρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς ἔνδον ἐν τοῖς οἰκείοις
 ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς
 εὐρήσεις.

28 E-Ln του βιβλίου 29 E δια του μελανος εγκειται ζ-Ln - δια
 κινναβ. προκ. 31 ζ-Ln ουτω καθεξης μ. 33 E-Ln επιστηναι | E τι
 34/35 cod οικ. εκαστου 35 E το αυτο 37 E - εν 37/38 E μελανος
 38 E μεν + ουν 39 E-Ln - τε 39/40 περι ου ζητ.] E-Ln τα
 παραπλησια 41/42 E αριθμος παρακειμενος 42 τε] E cod δε
 43 E-Ln - αυτους 44 fin E ζ codd + Ερρωσο εν Κυριω.

CANON I, IN QUO QUATTUOR

Mt	Mc	Lc	Ioh	Mt	Mc	Lc	Ioh	Mt	Mc	Lc	Ioh
8	2	7	10	98	96	116	129	244	139	250	146
11	4	10	6	98	96	116	131	274	156	260	20
11	4	10	12	98	96	116	144	274	156	260	48
11	4	10	14	133	37	77	109	274	156	260	96
11	4	10	28	141	50	19	59	276	158	74	98
14	5	13	15	142	51	21	35	280	162	269	122
23	27	17	46	147	64	93	49	284	165	266	55
23	27	34	46	166	82	94	17	284	165	266	63
23	27	45	46	166	82	94	74	284	165	266	65
70	20	37	38	209	119	234	100	284	165	266	67
87	139	250	141	211	121	238	21	289	170	275	126
87	139	250	146	220	122	239	77	291	172	279	156
98	96	116	40	220	129	242	85	294	175	281	161
98	96	116	111	220	129	261	88	295	176	282	42
98	96	116	120	244	139	250	141	295	176	282	57

- I. 87² etc] - E-Ma 98¹⁻³] E² in Joh 120. 111. 40. 144. 129. 131, it. ζ-Scr, sed
 - 144, cf. can. X 166¹ etc] - E²; Ma in Mc 64 220¹⁻³] E² in Joh 85. 88.
 77 220³] ζ-Scr in Mc 122 295¹⁻²] E² in Joh 57. 42.

Mt	Mc	Lc	Ioh	Mt	Mc	Lc	Ioh	Mt	Mc	Lc	Ioh
300	181	285	79	315	196	292	175	334	212	321	201
300	181	285	158	318	199	300	176	335	214	324	199
302	183	287	160	320	200	302	178	336	215	317	198
304	184	289	170	320	200	302	180	336	215	319	198
306	187	290	162	325	204	310	184	343	223	329	204
306	187	290	174	326	205	311	188	348	227	332	206
310	191	297	69	326	205	313	194	349	228	333	208
313	194	294	172	328	206	314	196	352	231	336	209
314	195	291	166	331	209	315	197	352	231	336	211
314	195	291	168	332	210	318	197				

CANON II, IN QUO TRES

Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc
15	6	15	94	86	97	179	99	197	251	146	255
21	10	32	94	86	146	190	105	195	253	148	204
31	102	185	103	1	70	192	106	216	258	150	257
32	39	79	114	24	41	193	107	121	259	151	258
32	39	133	116	25	42	193	107	218	264	155	156
50	41	56	116	25	165	194	108	152	269	154	228
62	13	4	116	25	177	194	108	219	271	42	230
62	13	24	121	32	127	195	109	220	278	160	263
63	18	33	122	33	129	198	110	221	281	163	268
67	15	26	123	34	147	199	111	173	285	166	265
69	47	83	130	35	82	201	112	222	285	166	267
71	21	38	131	36	76	203	114	270	296	177	280
72	22	39	135	38	78	205	116	224	296	177	284
72	22	186	137	44	167	206	117	232	301	182	286
73	23	40	143	57	90	208	118	233	308	189	305
74	49	85	144	59	12	217	127	240	312	193	299
76	52	169	149	66	35	219	128	241	316	197	293
79	29	86	149	66	43	223	130	243	317	198	295
80	30	44	153	69	36	225	134	245	322	202	309
82	53	87	164	79	144	226	133	244	338	218	322
82	53	110	168	83	95	229	135	137	339	219	325
83	54	87	168	83	206	229	135	246	340	220	327
83	54	112	170	85	96	242	137	237	342	222	323
85	55	88	172	87	98	242	137	248	344	224	328
85	55	114	174	91	99	243	138	249	346	225	330
88	141	148	176	93	101	248	143	209	353	232	337
88	141	251	178	95	102	248	143	253	354	233	338
92	40	80	178	95	217	249	144	254			

300¹⁻²] E² in Joh 158. 79, sed scribit „pθγ“ pro 79 320² etc] – E–Scr, cf.

can. IV 352²] ζ in Joh 209.

II. 32¹⁻²] E–Scr in Lc 133. 79 67] Ma in Mc 35 83¹] E³⁻⁵ in Lc 88

85¹⁻²] E² in Lc 114. 88 149¹⁻²] E² in Lc 43. 35 168²] ζ–L²⁸ in Lc 96

178²] Ma in Lc 117 201] Ma in Lc 122 229¹] E ζ in Lc 237 264]

M–L²⁸ in Lc 256.

CANON III, IN QUO TRES

Mt	Lc	Ioh	Mt	Lc	Ioh	Mt	Lc	Ioh	Mt	Lc	Ioh
1	14	1	64	65	37	111	119	148	112	119	87
1	14	3	90	58	118	112	119	8	112	119	90
1	14	5	90	58	139	112	119	44	112	119	142
7	6	2	97	211	105	112	119	61	112	119	154
7	6	25	111	119	30	112	119	76	146	92	47
59	63	116	111	119	114						

CANON IV, IN QUO TRES

Mt	Mc	Ioh	Mt	Mc	Ioh	Mt	Mc	Ioh	Mt	Mc	Ioh
18	8	26	204	115	135	279	161	72	307	188	164
117	26	93	216	125	128	279	161	121	321	201	192
117	26	95	216	125	133	287	168	152	323	203	183
150	67	51	216	125	137	293	174	107	329	207	185
161	77	23	216	125	150	297	178	70	329	207	187
161	77	53	277	159	98	299	180	103	333	211	203
204	115	91									

CANON V, IN QUO DUO

Mt	Lc	Mt	Lc	Mt	Lc	Mt	Lc	Mt	Lc	Mt	Lc
3	2	46	153	68	105	119	126	183	198	240	141
10	8	47	134	78	108	125	62	187	199	241	175
12	11	48	191	84	111	127	128	197	272	255	202
16	16	49	150	86	109	128	132	213	235	256	205
25	46	51	59	93	145	129	130	221	181	257	213
27	48	53	125	95	160	132	81	228	139	261	207
28	47	54	54	96	182	134	120	231	179	262	212
30	49	55	170	96	184	138	168	231	215	265	157
34	194	57	61	102	69	156	57	232	142	266	155
36	162	58	60	104	71	158	226	234	136	266	157
38	53	60	171	105	193	162	161	236	135	267	158
40	52	61	64	107	73	175	200	237	138	270	229
41	55	65	172	108	115	182	187	238	140	272	231
43	123	66	66	110	118	182	189				

III. 59] E⁴⁵ 54 112¹⁻⁸] E² in Joh 87. 44. 61. 76. 90. 8. 154. 142 112¹] Ma in Joh 5 146] E³⁻⁵ in Lc 47 in Joh 97.

IV. 216¹⁻⁴ E² in Joh 150. 128. 137. 133 216¹] E⁴⁵ in Mc 115 279¹⁻²] E² in Joh 121. 72 307 etc] + E-Scr 321. 201. 180, cf. can. I.

V. 27 etc] E-L²⁸ 26. 47. L³⁶ Scr 26. 48 (cf. et. can. X Mt) 28 etc] E-L²⁸ in Lc 48 102] § in Lc 160 231¹] § 28 in Lc 176 231²] E³ „σολ“ E⁴⁵ „σολ“ 232] E²⁻⁵ „οβ“ 266² etc] - E-L²⁹ (hab. L³⁶ Scr).

CANON VI, IN QUO DUO

Mt	Mc	Mt	Mc	Mt	Mc	Mt	Mc	Mt	Mc	Mt	Mc
9	3	145	60	165	80	224	131	275	157	309	190
17	7	148	65	169	84	246	140	282	164	311	192
20	9	152	68	173	89	247	142	286	167	330	208
22	11	154	71	180	100	250	145	288	169	337	217
44	126	157	72	189	103	252	147	290	171	341	221
77	63	159	73	202	113	254	149	292	173	347	226
100	98	160	76	214	120	260	152	298	179	350	229
139	45	163	78	215	124	263	153	305	185		

CANON VII, IN QUO DUO

Mt	Ioh	Mt	Ioh	Mt	Ioh	Mt	Ioh
5	83	19	32	120	82	207	101
19	19	19	34	185	215		

CANON VIII, IN QUO DUO

Lc	Mc	Lc	Mc	Lc	Mc	Lc	Mc	Lc	Mc
23	12	27	28	89	56	103	97	277	216
25	14	28	17	91	61	247	136	335	230
27	16	84	48	100	75				

CANON IX, IN QUO DUO

Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh
30	219	274	227	303	186	307	190	340	213	341	225
30	222	274	229	303	190	312	182	340	217		
262	113	274	231	307	182	312	186	341	221		
262	124	303	182	307	186	312	190	341	223		

CANON X, IN QUO MATTH. PROPRIE

2	33	56	106	136	181	210	235	319
4	35	75	109	140	184	212	239	324
6	37	81	113	151	186	218	245	327
13	39	89	115	155	188	222	268	345
24	42	91	118	167	191	227	273	351
26	45	99	124	171	196	230	283	355
29	52	101	126	177	200	233	303	

VI. 139] E 134 275] E „σπε“.

VII. 19] M in Joh „εθ“ 120] E^{4,5} ζ in Joh „βπ“.

VIII. 335 etc] + E 340. 234, + ζ-Scr 339. 235.

IX. 274^{1,2}] E² in Joh 229. 227 303¹-312³] E² 303. 307. 312 ter 303² 307²
312³] E^{3,5} in Joh „πξ“ ter 340²] E 341 341^{2,3}] E 342 bis.

X. Mt 26] E-Scr 27 235] ξ 236.

CANON X, IN QUO MARC. PROPRIE

19	43	58	70	81	90	94	104	132	213
31	46	62	74	88	92	101	123	186	

CANON X, IN QUO LUC. PROPRIE

1	31	106	149	176	201	236	278	308
3	50	107	151	178	203	252	283	316
5	51	113	154	180	208	256	288	320
9	67	117	159	183	210	259	296	326
18	68	122	163	188	214	264	298	331
20	72	124	164	190	223	271	301	334
22	75	131	166	192	225	273	304	339
29	104	143	174	196	227	276	306	342

CANON X, IN QUO IOH. PROPRIE

4	31	58	81	108	134	157	181	212
7	33	60	84	110	136	159	189	214
9	36	62	86	112	138	163	191	216
11	39	64	89	115	140	165	193	218
13	41	66	92	117	143	167	195	220
16	43	68	94	119	145	169	200	224
18	45	71	97	123	147	171	202	226
22	50	73	99	125	149	173	205	228
24	52	75	102	127	151	177	207	230
27	54	78	104	130	153	179	210	232
29	56	80	106	132	155			

Mc 213] + E 235, + ζ -L²⁸ 234, + L³⁶ Scr 234. 236

Lc 339] *casu typogr. excidisse vid* in L³⁶, - Scr 342] E 343

Joh 143] + (ζ in txt) M-Scr 144, cf. *can. I.*

NESTLE-ALAND

NOWY TESTAMENT GRECKI I POLSKI

TEKST GRECKI

Novum Testamentum Graece

Na podstawie dzieła Eberharda i Erwina Nestle

Redakcja

Barbara i Kurt Aland, Johannes Karavidopoulos,

Carlo M. Martini, Bruce M. Metzger

Wydanie 28 poprawione

Institut für Neutestamentliche Textforschung

Münster/Westfalen

pod kierownictwem Holgera Strutwolfa

TEKST POLSKI

Biblia Tysiąclecia

Wydanie V

Redakcja wydania

ks. Roman Bogacz, ks. Roman Mazur SDB

Pallottinum 2017

Wydanie V
2017

